

ANDRIESSEN
DE KLERK
FESTIVAL 2017

ANDRIESSEN / DE KLERK FESTIVAL 2017 INHOUDELIJK VERSLAG

november 2017

*'Amusante opera van Andriessen'
'Paradijselijke klanken bij Concertkoor Haarlem'
de Goddelijke Routine: 'Een zoektocht naar welluidendheid'
'Prachtige première van Andriessens Goddelijke routine'
'Openingsconcert met smaak en vakmanschap'
'Groots eerbetoon aan Andriessen en De Klerk'
'Door het Stabat Mater waart de geest van de Meester'
'Mijn studenten en mij hebben jullie aan het denken gezet over dit
bijzonder cultureel erfgoed'*

Dit zijn slechts enkele citaten die we konden noteren naar aanleiding van het Andriessen / De Klerk Festival 2017, dat plaatsvond in Haarlem van 15 september t/m 3 oktober jongstleden. Vier jaar geleden begon het bestuur van de Andriessen / De Klerk Stichting, onder aanvuring van voorzitter Gonny van der Maten, tamelijk blanco aan dit bijzondere avontuur, dat zonder meer als belangwekkend voor de Nederlandse muziekwereld kan worden omschreven.

In dit verslag gaan wij samenvattend in op de belangrijkste resultaten van dit eenmalige festival, waarvan we uiteraard hopen dat de impulsen die er van zijn uitgegaan nog lang zullen doorwerken.

Dit verslag grijpt terug op het projectplan van het festival, dat het bestuur van de stichting in 2015 samenstelde en dat steeds als leidraad voor de uitvoering en ontwikkeling van het evenement heeft gefungeerd. Het projectplan kunt u [hier](#) downloaden (pdf).

Online nalezen

Voor wie alle publicaties over het festival nog eens wil nalezen vindt [hier](#) de komende tijd een link en [hier](#) kunt u het programmaboek van het festival downloaden (pdf). Het programmaboek bevat uitvoerige informatie over alle onderdelen en uiteraard ook alle concertprogramma's.

De festivalwebsite www.andriessendeklerkfestival.nl blijft de komende 2 jaar zeker nog in de lucht. Alle vermelde links vindt u ook op de website.

Enkele getallen

In het festival werden 15 onderdelen gerealiseerd, gespreid over een periode van bijna 3 weken (tussen 9 september en 3 oktober 2017). In totaal telden wij ruim 3000 bezoekers, waarvan wij konden berekenen dat zo'n 20% 2 of meer concerten bezocht.

Aantallen bezoekers per concert

Openingsconcert: ca. 400 bezoekers

Koor- orgelconcert 17 september: ca. 150

Vesper Oude Bavo 17 september: ca. 150

Kamermuziekconcert 22 september Lutherse kerk: ca. 100
Orgelconcert (+ sopraan) 23 september Nieuwe Bavo: ca. 150
Concertkoor Haarlem, 23 september, Philharmonie: ca. 600
Opera Spiegel uit Venetië, 26 en 27 september, Stadsschouwburg: ca. 300 per keer
Stadsorgelconcert 26 september, Oude Bavo: ca. 200
Studentenconcert (zang en orgel), 28 september, St.Josephkerk: ca. 50
Koor en orgel, 30 september, Nieuwe Bavo (o.a. Bavocantorij, Koorschool): ca. 200
Liederenrecital, 1 oktober, pianohandel Andriessen: ca. 50
Slotconcert, 3 oktober, Philharmonie (orgel en orkest + sopraan): ca. 400

De uitgangspunten van het Andriessen / De Klerk Festival 2017

Toen het bestuur van de Andriessen / De Klerk Stichting het plan opvatte om een festival te organiseren t.g.v. de 125^e en 100^e geboortedagen van de in Haarlem geboren musici Hendrik Andriessen en Albert de Klerk, werden de volgende doelstellingen geformuleerd: het realiseren van erfgoedbeheer, het bereiken van een zo breed mogelijk publiek, het realiseren van educatieve onderdelen en het ontwikkelen van een financieel gezond ondernemerschap. Deze kerndoelen lopen wij hieronder kort langs en zullen wij een weging meegeven in de setting van het festival.

Erfgoedbeheer

Het oeuvre van Andriessen en De Klerk is in dit festival zo breed mogelijk onder de aandacht gebracht van publiek met belangstelling voor klassieke muziek in het algemeen en Nederlandse klassieke muziek in het bijzonder. Kan gesteld worden dat de bekendheid van componisten als Andriessen en De Klerk ook in het Nederlandse muzikleven niet zeer groot was, met dit festival is dit aanzienlijk gegroeid, zijn de omvang en veelzijdigheid van beide oeuvres zichtbaar geworden, en is bovendien aangetoond dat ze van hoge kwaliteit zijn. Het uitstekende niveau van de veelal professionele uitvoeringen hebben daarbij zeer inspirerend gewerkt. Bovendien zijn amateurmusici laagdrempelig via scratchconcert en korte eigen uitvoeringen in contact gebracht met het repertoire. Dat de leeftijd van de liefhebbers van deze specifieke muziek ruim boven de 40 jaar begint is bekend. Verheugend is wel dat een grote jonge populatie van studenten en (recent) afgestudeerden, die ook weinig bekend waren met dit oeuvre, in het festival als uitvoerenden kennis hebben kunnen maken met het werk van Andriessen en De Klerk. Dit betekent met enige voorzichtigheid dat het erfgoed van beide componisten dankzij het festival voor de komende decennia gewaarborgd is.

Belangrijk hierbij is dat er naar aanleiding van het festival voor het eerst twee complete werkenlijsten van beide componisten zijn opgesteld en gepubliceerd op internet. Bovendien is een groot aantal composities uitgegeven, die niet eerder of niet meer verkrijgbaar waren. Ook zijn er in (vak)tijdschriften artikelen verschenen over de componisten en hun werk. Hierdoor is de reikwijdte van het festival in tijd en plaats aanzienlijk groter geworden dan alleen Haarlem tussen 9 september en 3 oktober 2017.

Een breed publiek

Zoals al aangegeven hebben wij met dit festival een belangrijk deel (wij schatten dit op 60%) van de liefhebbers van klassieke muziek in het algemeen en van Nederlandse klassieke muziek in het bijzondere op enigerlei wijze in contact gebracht met het oeuvre van Andriessen en De Klerk, is het niet door middel van de vele live concerten, dan wel door de publiciteit bijv. op NPO 4. Hierbij is ook de compositieopdracht die de

Andriessen/de Klerk Stichting aan Louis Andriessen heeft gegeven van groot belang geweest. Dit heeft niet alleen in artistieke zin een compositie van grote betekenis opgeleverd, ook publicitair heeft dit veel aandacht gegenereerd. Door de grote bekendheid van Louis Andriessen heeft ons festival aandacht gekregen van een veel ruimer publiek dan we tot nu toe gewend waren.

Ook dankzij de samenwerking met een groot aantal Haarlemse organisaties (Stadsorgelconcerten, St. Haarlemse Opera, Concertkoor Haarlem, Federatie van Haarlemse koren en Korenlint, de Philharmonie, Zaterdagmiddagconcerten in de Kathedrale Basiliek St. Bavo, pianohandel Andriessen, St. Vrienden van de Bakenes), hebben wij ons festival kunnen laten aansluiten bij bestaande groepen geïnteresseerden, die op deze manier gemakkelijker te motiveren waren om naar onze concerten te komen.

Niet onvermeld mag blijven dat kunstenaar Joost Swarte een zeer herkenbaar logo heeft ontworpen voor het Festival, dat in alle vormen van publiciteit is gebruikt.

Educatieve onderdelen

Educatie heeft een niet weg te denken rol gespeeld tijdens het festival. Daarbij hebben we de conservatoria van Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Antwerpen projecten aangeboden (de opera De Spiegel uit Venetië, en de concerten in de Oude Bavo en St. Josephkerk). De laatste twee concerten werden voorbereid door conservatoriumdocenten, naast de aparte studiedag o.l.v. de beroemde organist Leo van Doeselaar.

Zoals al aangeduid hebben jonge musici die niet of niet goed bekend waren met het werk van beide componisten hun oeuvre tijdens het festival leren kennen. In zekere zin is dat een vorm van (zij het indirecte) educatie, een interessant neveneffect van een festival als dit waarin relatief onbekend maar belangwekkend repertoire een centrale rol speelt. Het Festival heeft dus in belangrijke mate bijgedragen aan het overbrengen van het repertoire op een jonge generatie musici. De resultaten en effecten van de educatieve onderdelen zijn lastig te meten, maar gezien de enthousiaste reacties van de vakstudenten tijdens de verschillende onderdelen is een en ander in goede aarde gevallen.

Ondernemerschap

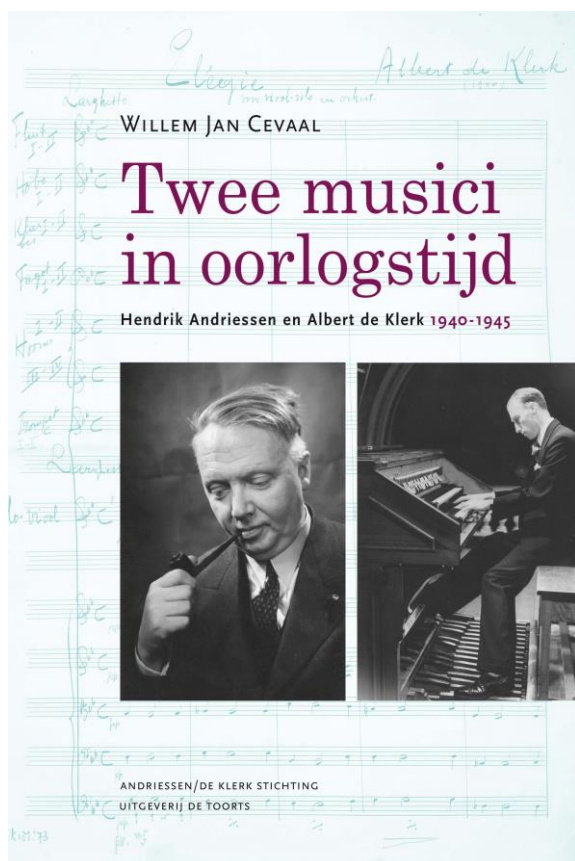
In een tijd waarin het vinden van fondsen gelden voor projecten als dit festival steeds moeilijker wordt resp. lijkt te worden ligt het voor de hand om op zoek te gaan naar andere bronnen. Als vanzelf komt men dan al snel terecht bij het bedrijfsleven, dat zelf al vele jaren vanuit alle hoeken en gaten wordt bestookt met sponsorverzoeken. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ondernemers, ook de Haarlemse, in deze een zekere terughoudendheid hebben ontwikkeld. De relatieve onbekendheid bij de Haarlemse ondernemers met het werk en het belang en de betekenis van Andriessen en De Klerk heeft daar zeker ook aan bijgedragen.

Wat betreft het doel ondernemers te verbinden aan het festival moeten we daarom

vaststellen dat we hier minder succesvol zijn geweest dan wenselijk zou zijn. Mede hierdoor is vooral de zoektocht naar fondsen ook intensiever geweest dan verwacht. In volgende voorkomende gevallen zal dan ook naar een andere, meer effectieve benadering van de Haarlemse ondernemers gezocht moeten worden.

Producten van het festival

Willem Jan Cevaal - Twee musici in oorlogstijd

Hendrik Andriessen en Albert de Klerk 1940-1945

Musicoloog Willem Jan Cevaal schreef t.g.v. het Andriessen/De Klerk Festival 2017 een boek over Hendrik Andriessen en Albert de Klerk in een moeilijke periode van hun leven. Het is een levendig boek geworden, vol met wetenswaardigheden en anekdotes, in vlotte stijl geschreven. Bovendien is er veel fotomateriaal toegevoegd. Oud radio-programmamaker Okke Dijkhuizen heeft daarbij twee cd's samengesteld met historische opnames van werken van Andriessen en De Klerk, waarbij De Klerk soms zelf het orgel bespeelt. Deze cd's zijn toegevoegd aan het boek. Lourens Stuijbergen schreef de toelichtingen. Verkoopprijs: € 22,50.

Download [hier](#) de inhoudsopgave van het boek en de tracklist van de ingevoegde CD's.

Tentoonstelling TOONDICHTERS UIT HAARLEM september/oktober 2017 in Museum Haarlem

Museum Haarlem heeft toegezegd een blijvende plaats in te zullen ruimen voor Andriessen en De Klerk als belangrijke Haarlemse musici.

Plaquettes op de geboortehuizen van beide componisten

De burgemeester van Haarlem, Jos Wienen, onthulde op 9 september twee ANWB-plaquettes op de geboortehuizen van Hendrik Andriessen en Albert de Klerk (Bakenessergracht nr. 26a en nr. 26).

Uitgaven

Naar aanleiding van het festival is bij diverse uitgeverijen een groot aantal nieuwe uitgaven van werken van Andriessen en De Klerk verschenen.

Compositie voor orgel solo , de Goddelijke routine, van Louis Andriessen.

Dit belangwekkende werk is van blijvende waarde. Het is uitgegeven bij Boosey & Hawkes.

Foto: Louis Andriessen en Gonny van der Maten

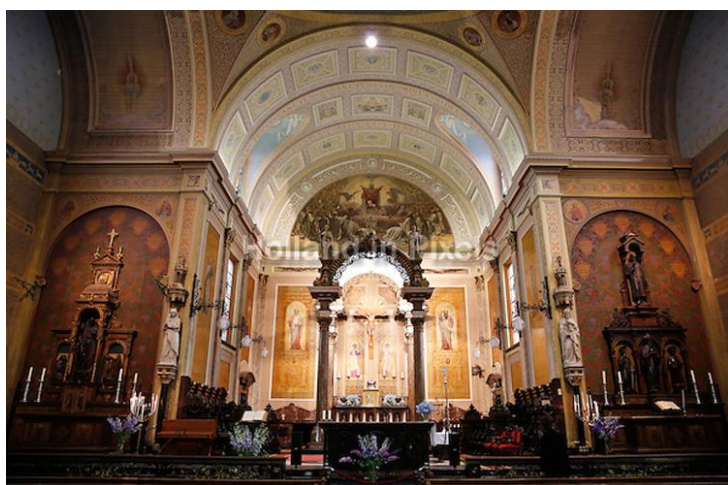
Programma van het Festival

Het programma van het festival heeft een zo gevarieerd mogelijk beeld gegeven van de muziek van Hendrik Andriessen en Albert de Klerk. Beiden waren organist en kerkmusicus, maar hun oeuvre bestaat uit veel meer soorten muziek dan kerkmuziek. Zo waren er kamermuziek-concerten en een liederenrecital, een opera, oratoria, concerten met orkestwerken, koor- en orgelmuziek, en werken voor beiaard.

Het gehele programma is zorgvuldig toegelicht in het programmaboek, met allerhande achtergrondinformatie.

Klik [hier](#) voor het volledige programma.

Financiële aspecten

Voor een overzicht van de financiële aspecten van het Andriessen / De Klerk Festival 2017 verwijzen wij graag naar de eindafrekening en de bijbehorende toelichting.

Partners en financiële ondersteuning

Wij danken de volgende partners voor hun medewerking en financiële ondersteuning (zie pagina 6).

Truus und Gerrit
van Riemsdijk
Stiftung

Stichting Mr.
Cornelis Roozen
Fonds

Bestuur Andriessen / De Klerk Stichting

Gonny van der Maten, voorzitter
Gemma Coebergh, secretaris
Peter Klemann, penningmeester
Piet Hulsbos, lid
Willem Jan Cevaal, lid
Brigit de Klerk, lid

Comité van Aanbeveling

Drs. Leo Samama – componist, musicoloog, docent en schrijver
Frits Zwart – musicoloog, directeur Nederlands Muziek Instituut
Dhr. J. W. Remkes – Commissaris van de Koning in de Provincie Noord-Holland
Jeff Hamburg – componist, voormalig voorzitter van GeNeCo
Jos Wienen, Burgemeester van Haarlem
Paul Witteman – tv presentator, publicist over muziek
Esther Gottschalk – directeur Nieuw Genootschap Nederlandse Componisten
Felix Rottenberg – voorzitter Nieuw Genootschap Nederlandse Componisten

Bureau De Kippen, Franca Klaus (communicatie en PR)
AdemaMusica, Hilbrand Adema (fundraising en zakelijke leiding)

Met dank aan de vele vrijwilligers die het Andriessen / De Klerk Festival 2017 mede mogelijk maakten.

Haarlem, november 2017

B
e
s
t
u
u
r